

Politik Bilim

Bir Üniversitenin Beyin Ölümü Mü? (2)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; harunaykutgoker@gmail.com

Bu başlıkla ikinci kez karşılaşıyorsunuz. Çağrıştırdığı her türlü olumsuzluğun üstesinden gelmek için ‘gençler, öğrenciler’ kadar cesur olmamız gerekiyor.

26 Temmuz’da yayımlanan İTÜ’yle ilgili yazıma en anlamlı tepkiyi, üniversitenin emekli öğretim üyelerinden Prof.Dr. (Hon) Hande Suher’den aldım. Suher Hocamız, İTÜ Mimarlık Fakültesi 1951 mezunu... 1951-1996 yılları arasında aynı fakültenin Şehircilik Kürsüsü’nde öğretim üyeliği yapmış. Fakültenin ilk kadın dekanı (kadın dekan olarak İTÜ’de de ilk)... İTÜ ile bağlantısı çok daha eskiye gidiyor. Çünkü mühendis olan babasının da, 1914 yılında eğitime başladığı yer, İTÜ’ye yolu açan Mühendis Mekteb-i Âlisi... (Babası iki yıl burada okuyup üçüncü sınıfa geçtikten sonra, eğitimini Technische Hochschule Berlin’de sürdürmüş...) İTÜ’de, 8 Temmuz’daki mezuniyet töreninde rektörün öğrencilerince protesto edilmesi, ömrünü verdiği üniversitesinin o duruma düşmesi, Suher Hocamızı da derinden yaralamış. Üniversitenin bütün sorumluluğu hâlâ kendi omuzlarındaymış gibi, ‘ne yapmalıyız’a yanıt arıyor. Ama bir yandan da, İTÜ’yü İTÜ yapan bilim insanları kuşağının adanmışlığıyla sormadan edemiyor: *“Biz gecemizi gündüzümüzü üniversitemize, kürsümüze verirdik; bizim hayatımız üniversitemizdi, kürsümüzüzdü; şimdi öyle değil de bunlar onun için mi oluyor?”*

Bir başka anlamlı tepkiyi, İTÜ’nün bugünkü öğretim kadrosunda bulunan saygın bir isimden aldım (ismini saklı tutmak benim tercihim). Der ki: *“İTÜ’nün kökenlerini elbette 1773’e taşımak mümkündür. Ancak bunun insana güzel duygular çağrıştırmasının ötesinde bir anlamı olduğunu sanmıyorum. 1773’te Hendesehâne’den başlayarak günümüz İTÜ’süne uzanan kurumlar dizisi, ancak 1944’te İTÜ’nün kurulmasından sonra bir üniversite kimliği kazanmış; Türk ve yabancı öğretim üyelerinin de katkılarıyla belirli bir bilimsel altyapı kurulmuştur. Ancak üzümlere belirtmeliyiz ki, son yirmi yılda İTÜ sanki geçmişi olmayan, tarihi yeni gelen rektörle başlayan bir kuruma dönüşmüştür.”*

Hocamız bu tespitinden sonra *“1996’ya kadar olan dönemin, İTÜ geleneklerinin eğitimde ağır bastığı bir dönem”* olduğuna işaretler, daha sonra eğitim sisteminde ve akademik yapılanmada değişiklikler yapıldığını; bazılarında amacın doğru da olmasına karşın, sistemik bütünsellikten yoksun oldukları için öze yansımadığını ve başarısız kaldığını söylüyor. 2008’den itibaren de, seçim sonuçlarına göre değil, siyasî tercihlere göre atanan rektörlerin akademik uygulamalarda yaptıkları hatalarla işleri şirazedan çıkardıklarını belirterek sözlerini şöyle bağlıyor: *“Ülkemizde hukuk çiğnenirken, eğitim sistemi yerle bir edilirken üniversiteler olarak sessiz kalmamız başlıca sorundur. Gazetelere yazı yazmanın, ilan vermenin dışında, öğretim üyeleri bu konuda pek bir şey yapmadı, yapamadı. Bunu bir beyin ölümü olarak mı kabul edeceğiz, yoksa korkaklık mı, yoksa demokrasi kültüründen yoksunluk mu, bilemiyorum. Gençler, öğrenciler bu bakımdan bizden çok daha cesur, bunu kabul etmek gerekiyor.”*

Başka tepkiler de aldım ama açık yüreklilikle söyleyeyim; İTÜ akademik çevresinden ve eski mezunlarından daha çok tepki beklerdim. Her iki hocamız da teşhislerinde haklılar ama bu sessizliğin nedenleri çok daha derinlerde olmalı. İTÜ mezunları arasından, 1960 sonrası siyasî hayatımızda önemli roller oynayan iki lider çıktı: Demirel (İnşaat Y.Müh.) ve Özal (Elektrik Y.Müh)... İkisi de başbakanlık ve cumhurbaşkanlığı yaptılar. Dönemlerinde ülkenin politik ekonomisine damgalarını basacak kadar etkin oldular. Bir ülke düşünün ki, kaderini uzun yıllar iki mühendise teslim ediyor. Ve bu ülke bir türlü sanayileşme eşiğini aşamıyor! Tam

tersine ikincisinin döneminde neredeyse bu işten vaz geçiyor! İTÜ elbette bu iki ismi Türkiye’de sanayileşmenin önünü kessinler diye yetiştirmedi. Ama bir **teknik üniversite** olarak, hiçbir zaman da ülkenin sanayileşmemesini sorgulamadı; kendi varlığını da anlamsızlaştıran bu durumun nedenlerini araştırmadı. Sanayileşmemiş bir ülkede misyonundan kopmuş bir teknik üniversite zaten yok oluşa gider. Şimdi, yine kendisinin yetiştirdiği ve hocası yaptığı bir üçüncü liderin, Erbakan’ın (Makina Y.Müh.), din odaklı fikriyatını iktidara taşıyan izleyicileri o yok oluş sürecini tamamlamaya uğraşıyorlar.

CBT. 09 Ağustos 2013